

Железничари Краљева у борби за идеолошко - политички рад

На почетку 1955 године, о собље железничког чвора у Краљеву, сумирало је резултате рада у протеклој 1954 год., постављало задатке и расправљало о раду у наступајућој години; анализирано закључке годишње конференције организације Савеза комуниста и бацило један ретроспективан поглед на рад синдикалних подружница, радничких савета и разних скупова у протеклој години. Може се рећи, без претеривања, да су железничари Краљева у већини овладали проблематиком железничког чвора, а нарочито у својим колективима, и да су у-

нели социјалистички дух, снажно га спроводило на радним местима, у колективима, синдикалним организацијама, спортском, културно-уметничком друштву и свуда где они раде и где се налазе, али већином кроз службу и само у железничком чвору, кроз његове организације и друштва. Од 900 железничара чвора, преко 230 учествују у разним руководством масовних организација и радничким саветима. У том погледу нарочито се истичу по својој вредности, залагању, преданости и раду на терену комуне: Добривоје Говедарица, радник ложионице, ру-

ководилац радничког културно-уметничког друштва „Абрашевић“ у граду, Милош Ђуровић, надзорник скретница, први претседник Народноослободилачког одбора 1941 год. у Рибници, код Краљева, затим Јован Вујановић и др. Ипак је највећи недостатак слабо учешће железничара у раду масовних и другим организацијама комуне. С те стране с правом се очекује што веће учешће железничара у граду и по селима у том смислу.

У борби за проналажење што подесније форме за идејно-васпитни рад међу железничарима, новонабрани Месни одбор синдиката у Краљеву, одлучио је да организује дискусione састанке са свим железничарима за расправљање свих питања која их интересују. Да би се омогућило учествовање сваког радника и службеника у дискусији на састанцима, учесници ће постављати питања усмено, а отсутни другови због редовних послова или других разлога, могу упутити питања писменим путем, без потписа. Поред осталог, на састанцима би се дискутовало и о неправилностима у раду и поступцима, било у стручној служби или код појединаца на послу и делатности у организацијама. Још сада се међу железничарима постављају питања:

Зашто раднички савет и управни одбор ЖТП и управни одбор Дирекција железница одржавају своје седнице само у Београду, а не и по већим железничким чворовима?

Зашто управни одбор Генералне дирекције железница не одржава своје седнице бар у седиштима ЖТП, као што чине раднички савети и управни одбори већих предузећа са распрострањеном мрежом, јер би се тиме више приближили особљу и радним масама?

Зашто административно и финансијско особље на железници, које нема положени испит, добија смањену плату за 15%, док то није случај код службеника у другим привредним предузећима, а у предузећу за одржавање пруге само 5%?

Одржано је предавање о Друштвеном плану у Самаилима

У недељу је, у оквиру Социјалистичког савеза, друг Животије П. вловвић-Палада одржао предавање у Самаилима о Савезном и Републичком друштвеном плану. Предавање је одржано са дискусијом.

Предавању је присуствовало око 150 мештана који су узели веома живо учешће у дискусији. Кроз дискусију се приметило нарочито интересовање за пољопривредна питања, а дискутовало се доста и о изградњи путева и електрификацији.

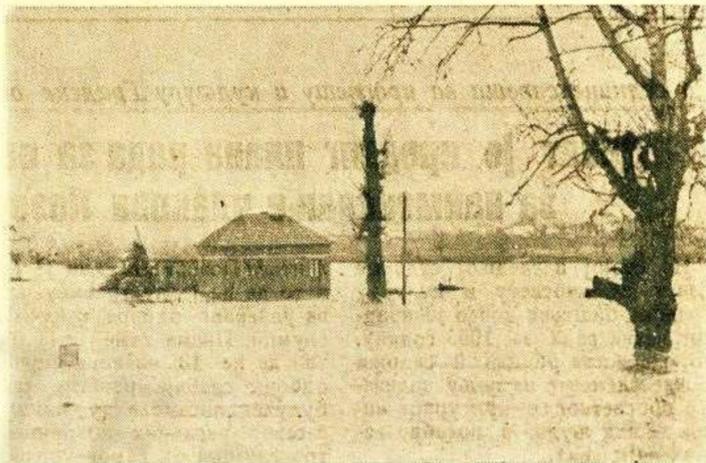
Синдикалне организације Врњачке Бање имале су доста успеха у прошлој години

Годишња скупштина Месног синдикалног већа у Врњачкој Бањи била је једна од најуспешнијих. Према изјави претставника нашег Среског синдикалног већа, који су присуствовали скупштини, то је био радни договор синдикално-организационих службеника и радника овог малог места, који је по садржини и проблематици, о којима се дискутовало, био један од најуспешнијих састанака синдиката у нашем крају.

У недељу је, у присуству великог броја делегата и грађана, одржана Годишња скупштина Месног синдикалног већа у Врњачкој Бањи. Конференцији су присуствовали и претставници синдиката из Трстеника и Краљева, па је конференцију, између осталог, поздравило испред синдиката Краљева, друг Стеван.

Реферат је дао исцрпну анализу рада синдикалних организација и показао да је синдикална организација овог места имала доста успеха у прошлој години. Дискусија је била веома плодна

и ретко корисна. Баш ради тога је читав састанак добио карактер радног договора, који ће бити од велике користи за двема рад синдикалне организације Врњачке Бање. Нарочито је истакнута улога синдиката у прављењу тарифних правилника и улоге синдиката у вези са одлукама II Пленума ССРН. Похваљен је труд и брига за раднике, који, због природе посла у Врњачкој Бањи, један део године остају без посла. На крају је изабрано ново Месно синдикално веће.

ДЕТАЉ СА ПОСЛЕДЊИХ ПОПЛАВА У НАШЕМ КРАЈУ

За дискусију

ЗА ШТО ПРАВИЛНИЈЕ РАДНИЧКО САМОУПРАВЉАЊЕ

О НЕКИМ НОВИНАМА И НУЖНИМ ИЗМЕНАМА

Протекла година била је година даљег развијања наше економске културе и социјалистичке демократије. Посебно место заузима радничко самоуправљање у привредним предузећима које се све више развија и афирмира као руководећа политичка снага и која са пуно успеха ради.

Темпо нашег привредног развитка нас нагони да размишљамо више о што бољем начину радничког самоуправљања, којом приликом се намећу неке новине и можда неке измене.

Избор радничких савета по погонима или ...

На данашњем степену развоја радничко управљање добија све шире форме и организационе облике који имају пресудан утицај у изградњи комуне.

Полазећи од тога да је радни колектив носилац права управљања, а раднички савет његов највиши орган, поставља се питање, нарочито код већих колектива, да ли раднички савети, овакви какви су, могу да одговоре постављеним задацима.

Неки радни колективи већ су дискутовали о бирању радничких савета по погонима у колико су разбијеног типа. Код нас је Електрокомбинат такав колектив. Можда би, у колико су одељења велика, овај метод требало применити и на фабрику вагона и Магнохром. О Каблару и Дрвном комбинату требало би посебно дискутовати јер су то колективи са великим радилиштима (градилштима). У колико поједини погони или радилишта немају велики број људства, онда би ипак требало да имају једног члана у радничком савету, који би предлоге свог погона или радилишта износио на решавање.

... саветодавних органа радничких савета

Постоји и друга могућност правилнијег рада радничких савета, а то је, да се при сваком погону или радилишту бирају саветодавни органи радничког савета. Значи, сваки погон или радилиште имали би изабрану групу радника која би се повремено састајала, продискутовала би о проблематици свог потколектива и предлагала органу управљања да узме у разматрање овај или онај предлог.

Постављање плаћених техничких секретара радничких савета

Пред крај прошле и почетком ове године, у многим од већих колектива, раднички савети увели су службу техничког секретара. Он има задатак да води и сређује записнике радничког савета, да припрема и обрађује технички материјал и сва друга техничка питања.

Ова појава је не само позитивна него и иужна. Сва већа предузећа код нас требала би да обавезно примене ову новину а нарочито Електрокомбинат и „Каблар“.

Треба само водити рачуна да за секретаре поставе такве људе који ће бити способни да прате спровођење одлука радничког савета у живот и да о томе припремају информације радничком савету.

Комисије радничких савета

У многим колективима, на предлог синдикалних организација, уведене су комисије радничких савета за сва најважнија питања у делатности предузећа. Ове комисије састављене су од чланова радничког савета и стручњака. Комисије се при формирању неког предлога консултују, ако то треба и са бирачима. Таквим радом олакшава се посао радничком савету, а и дискусија о материји неког предлога је квалитетнија.

Ова пракса да комисија поднесе извесне предлоге, правилнија је него да то чине, као што је то до сада била пракса, управни одбори.

Управни одбор би, као извршни орган радничког савета, примао на себе изналажење најбољег начина за спровођење одлука радничког савета.

УПРАВНИ ОДБОР ЖЕЛЕЗНИЧКЕ ЛОЖИОНИЦЕ

Саветовање просветних претставника 11 срезова о систему плата

Пре неки дан одржано је у Краљеву саветовање претставника срезова: Трстеничког, Жичког, Студеничког, Дежевског, Крушевачког, Жупског, Темничког, Копанничког, Параћинског, Штавичког и Сјеничког.

Испред Земаљског већа синдиката Србије, на чију је иницијативу и одржано ово саветовање, присуствовао је друг Стеван Јаковљевић. Из ових 11 срезова присуствовали су претседници Среских синдикалних већа и претседници и секретари среских комисија за плате.

На састанку је констатовано да су резултати за израду тарифних правилника до сада добри, а да су комисије, које су на седницама Среских одбора изабране, дале добре резултате и да су активне. Такође је констатовано да су Среска синдикална већа и синдикалне организације помогле у овом послу и да се њихова активност у решавању ових питања стално повећава.

На саветовању додирнуто је доста важних питања па је дискутовано и о тенденцијама које се појављују у појединим срезovima. Тако је закључено да је погрешна оријентација појединих предузећа да путем измене категоријације радних места руше платне фондове, што је нарочито карактеристично у Краљеву, а такође је општа појава да сва предузећа траже повећање обрачуноског фонда плата за 5%.

Искуства са овог саветовања користеће у даљем раду на овом питању.

Са седнице савешта за просвету и културу Градске општине

Донет је предлог плана рада за ову годину и предлог за наименовање чланова Позоришног савета

На својој последњој седници Савет за просвету и културу Градске општине донео је предлог плана рада за 1955 годину, који је доста обиман и садржи важне елементе на пољу подизања просветног и културног нивоа наших људи, а посебно наших најмлађих.

У првом реду Савет ће настојати да обезбеди буџет за правилан рад школа, за набавку алага, биоскопа и апаратура за кинофикацију наставе.

За Прву и Другу мешовиту гимназију предвиђа се сума од три милиона динара за набавку потребног намештаја.

У план је ушло и подизање трију зграда за претшколску децу (забавишта), док је смештај ученика у привреди могућ једино подизањем дома.

У план је ушла и брига о вајарском војном васпитању, о изградњи неколико спортских објеката, отварање школе за одрасле, отварање мајсторске школе и слично.

Посебна брига ће се посветити библиотеци, Музеју, биоскопу и Народном позоришту.

У недостатку наставног кадра за поједине предмете, Савет је дао и неколико стипендија што је за сваку похвалу.

У вези друштвеног управљања, по школама ће се формирати школски одбори који ће водити бригу о раду истих и пружити драгоцену помоћ наставном кадру.

На овој седници донет је и предлог за наименовање чланова управног одбора Народне позоришта, а у вези друштвеног управљања установама са самосталним финансирањем.

Интересантна је чињеница да је ово требало урадити још 1953 године, а чекало се до сада. Па и на овој седници, члан Савета Добрица Раденковић, био је противу наименовања управног одбора, наводећи да и овогодишњи ансамбл треба да бира постојећа управа позоришта. Тачно је да треба консултовати људе из ко-

лектива Позоришта, али је тачно и то да ће једну трећину чланова управног одбора сачињавати глумци. Према томе нема бојазни да ће 13 чланова управног одбора слабије решити састав будућег ансамбла (у чијем су саставу управник позоришта и три глумца) од самог управника који, хтео не хтео, може да падне под утицај овога или онога.

За будући позоришни савет предложени су: Петровић Душанка, Керић Рифат, Јањић Ми-

одраг, Николић Лепосава, Кричковић Јован, Симић Оливера, Ђорђевић Михајло, Јуријевић Драган и Чукић Владо. Остада четири члана бира колектив Позоришта.

На крају седнице дискутовано је о предлогу дотација за поједине друштвене и спортске организације, о чему ће коначну одлуку донети седница одборника Градске општине.

Р. Ст.

Из дана у дан ученика је све више, а школски простор све мањи... проблем који се мора што пре решити.

Успешан рад Занатско-набавно-продајне задруге у прошлој години

Један од најважнијих проблема које је задруга требала да реши још на почетку прошле године било је питање кредита. Ово је било нужно ради успешнијег рада и ради обезбеђења најнужнијих асортимана у роби и материјалу. Но овај проблем решен је само делимично јер банка није одобрила тражени износ. Због овога је и залиха робе на крају године била већа за 8,50 милиона динара од обртног кредита.

Питање реорганизације задруге по принципу реорганизације трговинских радњи одложено је, јер задруга, оваква каква је, најбоље одговара тренутним потребама занатлија. Да је дошло до реорганизације задруга би се претворила у обичну трговинску радњу и не би дала својим члановима оно што им сада даје, а нарочито у снабдевању сировинама, материјалом и алатом.

Задруга постоји већ осам год. За тај период времена учињен је видан напредак и у организова-

ној структури службеничког апарата стварањем повољних услова за рад продавачког и другог особља.

Поједине чланове, који су желели да иступе из задруге, управља је одмах отстранила, јер је увидела да су хтели да неке своје личне интересе спроводе у живот, што задруга не би смела да дозволи. Оваквих занатлија у прошлој години било је свега 8, док је у задругу уписано 10 нових чланова.

И поред многих проблема са којима се задруга борила прошле године, ипак је постигла ванредно лепе резултате који су јој подигли углед да данас служи као узор како треба задруга да ради. Данас је она позната не само у нашем граду и срезу већ и у читавој Републици.

За овакве успехе задруге носе заслугу у првом реду службеници исте за што су им и управни одбор и скупштина, одржана ових дана, одали пуно признање.

Чланови иленима Среског синдикалног већа у Краљеву после једног од својих сасстанака

Основана је Комунална банка у нашем граду

На дан 9 о.м. на заједничкој седници оба већа доносна је одлука о оснивању Комуналне банке за Жички срез.

Оснивање Комуналне банке је веома значајан моменат у привредним збивањима нашега среза, јер ће њено постојање уети живот, затим растеретиће, као и олакшати досадашњи прилично крут кредитни систем. Ова банка ће, требало би као нормално очекивати, убрзо да стекне знатну популарност, јер даје веома лепе и знатне могућности са новим облицима штедње, третирању локалне проблематике и што је најважније, непосреднијем учествовању у њеном управљању и надзору.

Посебан значај ове одлуке о оснивању јесте, по нашем мишљењу у томе, што је иста донесена у право време. Перспективе рада Комуналне банке пре неколико година, биле би готово никакве, али данас, у време највећег привредног развитка, прве фазе изградње комуна и њихових заједница и уопште даље децентрализације, изгледи су свим добри. Овоме у прилог иде досадашње искуство већ формираних комуналних банака. Тако је на пример Комунална банка града Загреба, захваљујући при-

куљеним слободним локалним новчаним средствима и њиховом правилном пласману, успела да обезбеди отварање осам хиљада нових радних места.

У Управни одбор нове Комуналне банке изабрани су:

Инж. Јован Вуковић, директор привредно — рачунског сектора „Електрокомбината“, за председника,

Драг. Тасић, шеф привредно-рачунског сектора Фабрике вагона, за потпредседника,

Георги Бекјарев, в.д. начелника секретаријата за привреду НОС, Миодраг Тодосијевић, пословођа угоститељске радње „Југославија“,

Никола Милићевић, секретар занатске коморе,

Богомир Апостоловић, директор филијале Народне банке,

Милан Сушић, радник Фабрике вагона,

Александар Поповић, директор Комуналне банке и три члана које ће изабрати колектив Комуналне банке из своје средине, што нам такође даје сигурност и наду да ће се правилном функционисању и раду ове новоосноване банке поклонити пуна пажња и брига.

Б.А.В.

Како ће помоћи родитељи своје детету у решавању домаћих задатака

Многи су родитељи увидели већ у првим данима и месецима школовања своје деце како сваки дан, поред малих и великих доживљаја, доноси њиховом ученику и низ врло озбиљних тешкоћа, за које родитељи, у први час, нису могли да нађу никакво успешно решење. Код разне деце појављују се разни застоји у школовању. Некоме не иде писање, некоме рачун, некоме читање итд. Нека се деца тешко саживљују са новим школским радом који се знатно разликује од претшколског живота.

У разним породицама сва та питања решавају се различито. Родитељи који су олако схватили своју дужност у вези са школовањем свога детета, наилазећи на тешкоће и ако их на време не спрече, угрозиће правилно школовање свога детета.

Да би се дете у школи правилно развијало, потребно је, пре свега, да родитељи упознају разне обавезе детета у школи и све захтеве које школа поставља пред сваког ученика. Потребно је већ у првим данима контролисати дете. Сваки његов повратак из школе најбоље је прилика да се дете испита шта је радило у школи и шта има да ради код куће. У томе настојати дотле да то постане навика да само дете започне разговор чим дође из школе. Међутим, ако се родитељи не интересују или аљкаво односе према школи, дете може да занемари домаћи задатак.

Домаћи задатак треба надгледати, а ако је потребно и помоћи му, али никако да родитељ сам уради задатак. Родитељ треба да му укаже на грешке, уредност, тачност итд. али да не ради задатак. Ово је основно правило. (Нарочито код цртања и писмених састава неки падају у грешку). Уколико дете не схвати задатак, треба га помоћи, али га пустити да самостално уради задатак. Родитељ пада у троструку грешку. Дете се улеће и очекује да неко ради за њега, друго, не савлада градиво и треће, обманује самог себе и наставника чиме стиче тешку карактерну ману.

Док се родитељи не увере да је рад њиховог детета формирана навика за редован систематски рад на решавању домаћих

задатака, они морају свакодневно контролисати своју децу да ли су израдила домаћи задатак и да ли су научила задато, а то нарочито важи за родитеље чија деца похађају основну школу. Родитељи који не могу контролисати тачност и квалитет домаћег задатка, могу бар да виде да ли је написан и да ли је чист и уредан и да ли су деца учили или не, јер школа сваки дан поставља нове и нове задатке.

Има родитеља који своју контролу претварају у претње, грубости и казне. Таква контрола збуњује дете, омета га у раду и нема васпитне вредности. Неки родитељи не дозвољавају нимало времена за игру и разоноду што такође штетно утиче на дете, док други у томе претерују.

Потребно је да се дете одмори, али је потребно и у одређени час ради и свршава своје задатке. Кад дете ради не треба му дозволити да у међувремену игра и ради споредне послове, а да му задаци по пола дана стоје на столу. Рачуна да учи, а оно систематски не ради. Није лако ни једноставно код сваког детета створити радне навике, а то је један од циљева домаћег задатка.

Поред прибора за писање потребно је да ученик има и своје одређено место за рад, управо свој кутак за рад, о коме ће сам водити рачуна да је спреман и уредан. Тиме ће дете стећи и радне навике и навике за уредност и тачност.

Правилна родитељска контрола састоји се у бодрењу на рад, навикавању детета на савлађивање препрека, у стицању навике тачности и уредности, а и када је потребно помоћи му у раду. Ако дете осети такву контролу, оно ће је знати и ценити.

К. Милошевић, учитељица

„Историја ће причати-Индија ће памтити“

Један посетилац изложбе слика о путу друге Тита Индији и Бурми, која је била отворена у Београду од 25-11 до 7-III горњим речима је изразио своје ушћење оном изложбом у књижевности са ове, заместа велике изложбе. Стојане и хиљаде посетилаца су са истих о-душевљеним гледали ову изложбу. Срећа је за нас грађане што ће од данас имати прилаку да се задрже над сликама пријатељства и љубави према независности и слободи. Са њих зрачи гостопримство и топао пријем нашег највећег сина којим је био пријатељ и пријатељској Индији и Бурми.

Грађани нашег града моћи ће да посете ову ретко вредну изложбу од данас 17-III до 22 овога месеца у Клубу надукопловства.

ЗАШТИТА ЗЕМЉИШТА ОД ЕРОЗИЈА И УРЕЂЕЊЕ БУЈИЦА У ИБАРСКОЈ КЛИСУРИ

Ерозија је природна појава одношења земљишта, најчешће водом, а затим ветром или силом гравитације. Ова је појава почела са постанком земљине коре, а садржана је у вечитом закону о извесисању земљиног глобуса. Наиме, деградација планина, иако човеку неприметна, геолошки је стална, јер природне силе теже да изравњају земљину површину до те мере да нема рељефа.

Али док се нормална геолошка ерозија обавља у природи лагано и протеже вековима, докле је човек прекомерним уништавањем шума и друге привредне вегетације и обрадом земљишта, која за то нису погодна, створио тзв. „убрзану ерозију“, чије се последице све јаче негативно одражују на његов привредни живот. При нормалној, геолошкој ерозији, одлази приближно онолико земљишног материјала колико се различитим процесима ствара, те се на тај начин одржава равнотежа и земљиште подмлађује. На овај начин створени су у току дугог периода и моћни наноси у речним долинама, па се стога ова ерозија сматра и коришћеном по човека. Убрзана ерозија, коју је човек индиректно створио претераним уништавањем вегетације и нерационалном обрадом земљишта, доводи до наглог, нездрживог сливања планинских вода са стрмих страна, са сустизањем водених маса које руше све пред собом, ваљајући у долине огромне количине муља, земље и камења засипајући њима путеве, железничке пруге, насеља и пољопривредна земљишта. Готово редовно, планинске бујице доносе и људске жртве и жртве у стоци. Појава честих и великих поплава, по најновијим запажањима, такође је у вези са прекомерним уништавањем вегетације и нецелисходном применом пољопривредних култура.

Славни француски песник и дипломата Ламартин, пролазећи кроз Србију у првој половини XIX века, писао је: „Већ седам дана тонемо у океан српских храстових и букових шума, од којих се небо не види“. Данас смо уништењем ових шума у опасности да тонемо у океан од поплаве. У књизи „Путовање по новој Србији“ од Л. Поповића од 1878 године, описује се одлично стање шума у Грделичкој Клисури, а већ после 74 године морло се донети специјалан Закон о Грделичкој Клисури и Врањској Котлици, у циљу одбране земљишта од ерозије и бујица, јер су у опасности железнички и друмски саобраћај од клизања земљишта и затрпавања бујичним наносима.

Немамо података о негдашњем стању шума у Ибарској Клисури. Познато је међутим да су многа надирања непријатеља сузбијана у овој клисури, чему је, поред погодних рељефа, успешно доприносила и тадашња шума што очито говори и данашњи ретки њени остаци.

Садашње стање шума и шумског земљишта у Ибарској Клисури је тако, да се мора хитно приступити техничким и биолошким мерама ради заштите пута, односно аутостраде за коју је траса положена, по прописима закона о заштити земљишта од ерозије и уређењу бујица.

За разлику од ранијих закона, овај закон широко и комплексно обухвата тешку проблематику умрежања деградираних земљишта техничким, агротехничким и биолошким методама, са предвиђањем принудних мера и експроприацијом земљишта у неопходном случају као и исељењем становништва. Одлуку о примени мера предвиђених законом доноси НОС-а, односно града, на чијем подручју бујица или угрожено земљиште. Инвеститори радова могу бити: Народна Република, Народни одбор среза и града,

односно градска општина, привредна организација, друштвени орган и поједини грађани. За све радове морају претходно бити израђени пројекти, али се у хитним случајевима могу радови и одмах предузети од стране НОС, односно града, с тим да се о томе обавести надлежни републички орган и да пројекат буде израђен најдаље у року од једне године.

У вези са прописима овог Закона, извршен је крајем месеца јануара т. г. комисијски преглед пута кроз Ибарску Клисуру, од Краљево до Ушћа, од стране претставника Шумарског факултета у Београду, Републичке управе за путеве НРС, Бироа за пројектовања у шумарству, Републичке управе за шумарство НРС и Дирекције шума у Краљевоу те је донесена одлука да се на угроженим местима хитно изведу потребни грађевински и биолошки радови од км. 65+500 до км. 102+00. Констатовано је да на овом потезу постоји низ бујица, вододерина и другог еродираних земљишта, које угрожавају својим наносом пут и да је једна од најопаснијих бујица зв. „Пегарша“. У вези са радовима који треба да се изведу ове и наредних година, приступиће се одмах изради пројекта за уређење бујица у сливном подручју Ибра, на потезу Краљево — Рашка. Обзиром на важност и битност уређења бујица у борби против ерозије у сливу Ибра, установљена је хитна потреба оснивања реонске секције за сузбијање ерозије и уређење бујица, са седиштем у Краљевоу, која би обухватила поред радова у Ибарској Клисури и радове у сливу Западне Мораве, од Чачка до Сталаћа.

На основу комисијског налаза, састављен је програм радова које ће извршити Дирекција шума у Краљевоу. Програмом су као прва етапа предвиђени пролећни радови који се имају обавити до 30-IV-1955 год., уколико не буде сметњи од више силе, за колико ће се они моћи продужити. Програмом се предвиђа подизање рустикалних зидова и зидова од камена у суво у количини од 1200 м³ и шумљавање на површини од 10 ха, све у вредности од 8,500.000 динара. На терену ту извршене све потребне припреме и радови су отпочели.

Предвиђени радови у Ибарској Клисури претстављају почетак тешке борбе против стихије, коју је својим неразумним радом изазвао човек, против ерозије у сливу Ибра, која ће се затим пренети и у слив Западне Мораве. Први пијук је већ ту борбу огласио. Ова борба трајаће једну, а можда и две деценије.

Нови Закон о заштити земљишта од ерозије који је обнародован 24 јула 1954 године, претставља једну новину и био је, с обзиром на нашу стварност, насупрот потреба у циљу предузимања радикалних мера, како правних тако и техничко-биолошких за уређење бујица и умрежење и обнову деградираних земљишта, а у циљу њихове регенерације и поново корисне употребе.

Да би се грађани града Краљево и Среза жичког упознали ближе са сврхом и значајем прописа Закона о заштити земљишта од ерозије и уређењу бујица, Клуб културних и јавних радника у Краљевоу, у сарадњи са месном Дирекцијом шума, организовао је јавно предавање са темом: „Проблем ерозије у НРС“, које ће одржати у Краљевоу, у сали биоскопа „Сутјеска“ на дан 21 марта 1955 године у 17 час., друг инжењер Рајица Ђекић, директор Републичке управе за шумарство НРС. Предавање ће бити са филмом: „Земља ће поново рађати“, који је снимљен код нас.

НИ ОТРОЧАНИ НЕ ЗАОСТАЈУ...

Крајем 1954 год. у Отроцима је основано друштво жена „Мој дом“. Пре оснивања овог друштва није се осећала њихова активност у ранијој организацији АФЖ-а, јер готово није ни постојала.

Треба напоменути да су отрочанке дале доста свога удела, у оквиру ССРН-а, на изградњи пута Краљево — Врњачка Бања, али се нису довољно активирале тамо где се највише очекује њихова помоћ: на увођењу здравствено-хигијенске културе у кући, на правилном васпитању, нези, исхрани и одевању деце, у борби против разноврсних заблуда, сујеверја итд. што се врло штетно одражава на здравствени живот. Та заосталост највише погађа жену на селу, зато рад на здравственом просвећивању требало би све више да се развија преко женских друштава.

Новоосновано друштво жена улаже, а убудуће још ће више улагати напоре на ликвидирању заосталости у своје домаћинству, односно, за што правилније решење свих задатака, који од њих очекују највише ангажовања. У томе ће им доста пружити помоћ омладина са курса за здравствен и просвећивање СЖО, просветни и здравствени радници и др.

Осмог марта је прослављен борбени Дан жена. Прослави је присуствовало око 40 жена. Поред млађих и средовечних било је и старица. Дошла је и Милена, старица од око 70 год., са удаљености око 3 км., колико

има од њене куће до школе, где се одржала прослава. Милена каже: „Дошла сам и по лошем времену, јер знам да ћу ту нешто добро чути, видети и научити, а ништа лоше“.

По прочитаном реферату, у коме су укратко сумирани општи успеси организације, изведен је културни програм који су приредили ученици основне школе.

Ђ. Марк вић

Око сто педесет ловаца на годишњој скупштини у Трстенику

Прошле недеље у Трстенику, одржана је X-годишња скупштина ловаца Среза трстеничког, на којој је било присутно око 150 ловаца. Скупштина је одржана у ловачком друштву у Топољаци крај Трстеника. Поред чланова ловачког друштва скупштини је присуствовао и Петар Трутик, претседник ловачког друштва за НРС.

На скупштини је дискутовано о досадашњем раду, изнесени су успеси и недостаци у раду, па је затим дискутовано о развоју изгаји ловаца у срезу. Констатовано је да, ако се овом питању у срезу не посвети више пажње, с обзиром на све већи број ловаца, ловишта могу врло брзо да освану празна.

На крају је изабрана нова управа, контролни и дисциплински одбор.

МЕЗИМЦИ

Врло често се у једној породици, нарочито ако је бројнија, једном члану поклања више пажње, даје више слободе, указује више нежности. То је мезимац. Тако је у породици.

Град је већи од породице па има више и мезимца. Ко су наши мезимци?

Наши најмлађи, пионири? Да су они наши мезимци, било би у граду више просторија и вртића за њих. Дакле, они нису.

Нису то ни наши уметници. Говоре и пашу о њима и звању и незвању, врло увредљиво понекад. Не опраштају им се ни најмање грешке. Са мезимцима се тако не поступа. Значи, нису ни они наши мезимци.

Можда су то наши просветни радници, васпитачи наше деце? О њима тек осећа се свако позван да даје свој суд. А објективност таквог суда зависи од оцена које наше дете има. И суд је, разуме се врло, врло објективан.

Наши мезимци су продавци по трговинама који нам у двадесет грама чаја, мирне савести, урачунају и кесицу од три до пет грама. Ми им то најчешће прогледамо кроз прсте.

ИЗ САМАИЛА

Народни одбор наше општине сматра се међу бољим одборима власти нашег Среза. Чини ми се да та констатација и није погрешна, ако су у питању службеници и ажурност њихова као и све друго. Али баш ти службеници скоро три месеца раде без припадљивости, па се питају: зашто и докле?! Одговор је - неиспуњење плана. Ако је тако ојла службеници опет нису криви, већ одбор власти као бирачко тело. А ако су и службеници онда не могу бити сви већ само онај који је непосредно одговоран за овај посао због чега су припадљивости обустављене. Зато сви због једног. Нека ни тако није; али ако ми нисмо испунили план, нису ни они који су нам обуставили припадљивости, јер и они пред вишим органима свакако тај план нису испунили, али су ипак примили плате. М. С.

Мезимац нам је и човек на дрвцима који метри дрва и чији је кубни метар, по правилу, за једну пегину или и више мања од стварног. И њему се то може. Нико га не узима на одговорност.

И наши омладинци, окупљени пред улазом у биоскоп или по ивицама плочника, наши су мезимци. Њиховом понашању има ло би се овом штогаприговорити. Ми то не чинимо. Не замерамо им ни вулгарности, ни баналности, ни некултурно понашање. Не замерамо, јер мезимцима се ништа не замера.

Али наши највећи мезимци су наша хлебарска предузећа. Тек њима је све дозвољено. И да не обезбеде град хлебом и да тај хлеб, у колико се смилују да га спреме, буде рђаво урађен.

Пред њиховим продавницама суботом се грађани гуше и гушају да дођу до хлеба васушног. А ми хлебаре никако озбиљно не упитасмо: зашто су редови пред њиховим продавницама, зашто хлеба за грађане нема? Не упитасмо их и не казнисмо их никако, јер мезимцима се не упућују непријатна питања, мезимци се не кажњавају. А ти, грађанине, суботом осигурј реба, поткочи лактове па, ако те срећна и снага поскужи, имаћеш хлеба у недељу. А твоја три четири сата чекања? Боље да ти изгубиш четири сата него да продаш хлеба остане на послу дужи него што је његово радно време.

У свим важним гранама за живот овај свагдашњи уведено је дежурство. Дежура се недељом у пошти, на железници, у болници, у апотеци; постоје дежурне кафане, дежурне продавнице дувана, само никако да се уведу дежурне продавнице хлеба. Па ло би то тешко нашим мезимцима, далеко било, да дежурају недељом.

Ја то и не предлажем! Зар да ражалостимо наше мезимце! Нека нам они само буду живи и здрави а ми ћемо се већ некако наћи да недељом хлеб и не једемо.

Мјимило М. Радовић

Приказ

Др. Драг. М. Гвозденовић: Матарушки Бања. — издање Управе Матарушке Бање. Штампано у Градском штампарском предузећу „Слово“ 1953 год. у Краљевоу. Формат мала 8, на 177 страна.

По богатству и високој вредности својих бања, Југославија стоји међу првим земљама у Европи, а НР Србија заузима прво место међу нашим републикама, особито наш Ибарски басен. Упркос томе, најоскуднија је литература, научна и популарна, о нашим бањама. Раније се о томе врло мало писало, без нарочите вредности. После рата, народне власти учиниле су знатан корак унапред у погледу уређења бања, у научном проучавању и популаризацији, али са објављивањем научних студија и популарних издања, није се много напредовало. Стога нарочито истичемо ову обимнију књижицу, хвалећи вредноћу и труд писца, др. Гвозденовића, предузетност издавача и напоре радника штампарског предузећа, који су скромним могућностима допринели пристојној опреми ове књижице.

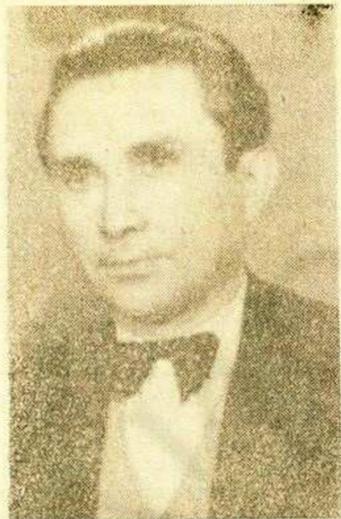
По садржини књига је информативног карактера, писана научно-популарним стилем, делом намењена бањским посетиоцима-болесницима, а делом као практични потсетник лекарима. Укратко излаже историјат бања које нас и прошлост Матарушке Бање. Затим опширније износи балнеолошке податке, балнеотераписке методе и физикална средства, којима бања располаже. При крају су практична обавештења, савети и подаци о природним и културно-историјским споменицама у околини за излете и разоноду бањских болесника.

Књига у научно-информативном и формалном погледу задовољава садашње потребе те одговор намени. Пример је за похвалу и подржавање. Тим трагом би требало да пођу све наше бање и климатска лечилишта. Научне институције требало би да пруже научну балнеолошку грађу, а радници на културној историји археолошке податке и историјску обраду, јер су скоро све наше бање биле активне још у старом веку, особито за време Римљана и доцније у средњем веку и турско доба. Римљани су нарочито имали смисла за здрав и удобан живот. Скоро у свим бањама наилазимо на трагове, често високо-културне остатке из различитих времена, нпр.: Бањска, Трпача, Пауни, Врањска и Врњачка Бања. На Илици код Сарајева и у Гамзиграду откривени су већма лепа римски мазаници, који су украшавали подове раскошних вила богатих римских цивилних и војних управника и трговаца. Бањска је била добро насељена у римско доба, средњем веку и турском периоду. Краљ Милутин подигао је своју сјајну и богату задужбину, где је често боравио у старости, окрепљујући снагу на измалу живота. Сличан је случај и са Матарушким и Богутовачким Бањом. Код Јанова, при Матарушкој Бањи, наилази се на римске трагове, а на остатке претпрог моста, а код Богутоваца на римске и средњевековна рударска окна.

Ако изузмемо непотпуне историјско-археолошке податке, тешко стилских, праворисних и језичких грешки и скромне техничке могућности, што је све од другостепеног значаја, књига је добро написана, укусно опремљена, са релативно добрим отисцима књижев. Поред осталог значајно је и то што је писцо човек из нашег краја и што је угледала свет у нашем граду, те је и по томе вишеструки културни успех и корист.

П. Момировић

Ликови наших људи

Добрувоје Говедарица

Још као ученик Железничке школе у Нишу, где је изучавао метално-стругачки занат, ступио је у омладинску секцију нишког „Абрашевић“ а где тумачи, уочио-тку, мале улоге.

После Шестојануарске диктатуре, спљивања Радничког дома у Нишу и хапшења напредних радника, прешао је у новоосновано друштво Железничке радионице које је, да би се могло одржати, добило име „Цар Константин“.

У драмској секцији овог друштва наступао је у „Ревизору“, „Девојачкој клетви“, „Париској сиротињи“, „Звонару богородичне цркве“ и многим Нушићевим комедијама.

По повратку из војске одлази

за Зајечар где оснива драмску секцију при железничкој ложионици. Скоро у свим позоришним комадима игра главне улоге, а било их је доста: „Сумњиво лице“, „Честитам“, „Три бекрије“, „Чика из Америке“, „Моравка“ и многи други.

Негде око 1935 године одлази у Скопље где одмах оснива драмску секцију при друштву „Соко II“. До рата је учествовао у „Меаведу“, „Просидби“, „Јазавцу пред судом“, „Скобли“, „Анафобети“, „Муви“, „Сумњивом лицу“ и многим другим.

За време окупације није се бавио драмским радом, а по ослобођењу одмах се активира. Ступа у КУД „Абрашевић“ и одмах бива биран за председника, а касније за секретара у коме је својству дуго остао.

Уз подршку партиске организације и народне власти, као и уз сарадњу Живка Бишчића, Веце Тимотијевић, Љубомира Нарчића, Милорада Јовића, Милана Петровића — Батеје и Радослава Веснића, активира рад групу.

Заиста су незаборавни утисци „Најезде“ коју је режирао Милорад Јовић, а технички опсежно Говедарица. Играо је улогу градоначелника. Затим се ређају многе водеће улоге Говедарица се појавио и као редитељ многих позоришних комада.

Крајем 1949 године појавио се и као оснивач Градског народног позоришта где бива и први директор.

По одласку из Позоришта, успешно ради у друштвима „Бранко Меденица“ на Космету, „Благоју Богавићу“ у Краљеву, а данас поново у краљевачком „Абрашевићу“ где режира „Бида“ и „Јајнички стан“ и игра главне улоге.

Заиста један редак 30-годишњи радник „Абрашевића“, најактивнији и најбољи.

Р. Стефановић

Осврт на рад Клуба културних и јавних радника у прошлој години

На годишњој скупштини одржаној ових дана, управа клуба није поднела извештај онакав каква је требало да буде, јер није ни имала неке нарочите резултате.

Са пуно оправдања дискутовало се ту и тамо о оправданости постојања једне овакве институције. Оваквим дискусијама допринела је и управа клуба која је слабо радила или пак није знала шта да ради. Све што је урађено за годину дана било је: 2 предавања, 1 литерарно вече, 2 балетске претставе, 2 другарске вечери, 1 весело вече, 1 дискусија о комуни и... то је све.

Милан Степановић Досадашњи председник Клуба

Још увек се лута о циљевима и задацима клуба, а они су веома обимни и значајни, нарочито у окупљању културних и јавних радника, без обзира на њихово занимање, положај и старост.

Окупљање ради зближења, слободне дискусије и измене мишљења и разоноде. Тако ће се успоставити контакт међу људима, тако ће се упознати људи разних професија.

Даље, конкретније за наш Клуб, веома је важно окупљање и рад са омладином која нема свој дом културе. Ту би Клуб могао да одигра видну васпитну улогу.

Са организовањем гостовања разних уметничких група треба и даље наставити, јер за то осећа потребу читав наш град.

Клуб би требало да води дискусију о Народном позоришту и биоскопу и репертоару и једне и друге установе, затим о локал-

ном листу, културно-уметничким и просветним друштвима, музичкој школи итд.

Да би Клуб одговорио постављеним задацима потребно је обезбедити му материјална средства уз максимално коришћење постојећих могућности: наплата чланарине и рентабилније организовање свих приредби и гостовања у режији Клуба.

Затим треба решити и питање просторија које су недовољне за извршење свих задатака који стоје пред Клубом. Клуб мора имати салу за дискусије, читаоницу, шах-салу, музичку салу, билард-салу, салу за стони тенис и друго.

Дођи у загрљај мој

Вешар носи, разбија, ствара вршлог
У шамној ноћи!
Месеца нема, ни сјоних звезда...
Црни облаци сакрили су блистави сјај! —
Чује се глас олује, која разноси и пара,
Која леди срца у шиблим грудима —
Која нема сажалења! —
Могу ли рећи шта на све шо?
У шој ноћи тражим: бледу месечину
И шибравих звезда сјај,
Ведро небо са лахором,
Који милује лица, разгара срца,
Ушаја жељу у бескрајни загрљај.
Тражим те у вршлогу те шамне ноћи,
Тражим те свуда,
Зовем те дођи ми!
Дођи ми молим те!
Дођи да те загрлим шибло и снажно,
Да гледам те твоје црне очи,
Да милујем те твоје нежно лице,
Да љубим те твоје усне.
Дађи у вршлог шај,
Дођи у загрљај мој,
Дођи зовем те, јер волим те!

С. В.

ЧОВЕК БЕЗ РУКЕ

У прве јутарње зраке, капетан Ђока Старић се спусти на колобран на трећем километру од зидавног моста.

Већ је два дана како је уз прасак пушака и пиштоља, уз јеку сирена објављено да је рат завршен.

Узорана земља је мирисала. За Ђоку је у том мирису било још нечега: сећање на младост, на излете, на прву, никад недовршену љубав, на ђачке шетње испод процветалих липа, на некадашњег клупског друга Јохана Кипера.

Пролеће 1941 дошло је као и сва дотадашња. Није се много узбудио ни 27 марта. Гледао је раднике, своје школске колеге како узвикују паролу и примао је то као нешто нормално што нико неће узнемирити. За неколико дана заборавио је све што је тај дан видео.

А у суботу, одмах после ручка, са руксацима на леђима, он и Јохан упутили су се према планини.

Ноћ на месечини и дан на бистром планинском потоку прошли су неприметно.

У недељу предвече са букетима мирисавих љубичица ушли су у град.

„Рат је, Ђоко, пожурити кући“ — чуо је комшију када му је лобањацио са бицикла.

Јохан и он су се погледали.

„Рат“, изустиво је Јохан.

„Рат“, прихватио је Ђоко.

Дани су пролазили. Кукурузи су сазревали. Ђоко и Јохан су се сретали и један од другог окретали главе. Међу њима је било све свршено.

Дугогодишње другарство прекинуто је Јохановим претњама, а завршило се једне октобарске ноћи Јохановим упадом са шесторицом до зуба наоружаних гестаповца у Ђокину кућу.

Тада је Јохан стао пред Ђоку

раскорачених ногу, држећи пушчану цев у рукама. Уста су му била развучена и из њих су се видела два реда ретких зуба. Ђока га је гледао и зачудио се, како никад раније није приметио колико је ружан Јохан. Осмехнуо се.

Јохан као да је осетио куда је усмерен тај осмех. Подигао је песницу и снажно га ударио у лице. Топла крв у млазевима је шикнула из носа. Савладао је бол и на уснама задржао осмех.

Није проговорио ни речи када су га кундацима избацили из куће.

„Знам да си волео да лежиш на земљи и миришеш траву“.

„Чуо је иза себе Јоханов глас.“

„Још вечерас нећу у земљу и ускоро бити и сам трава“ — настављао је Јохан церекајући се.

„Бедник“, помисли Ђоко и одмах додаде: „Јохане, постао си животиња“.

Учинио му се да је осетио колико су те речи пробиле у Јоханову сујетну главу и у души је био издовољан. Знао је да је Јохан очекивао да ће га видети како пред њим клечи и моли га да му спасе живот, да га поштеди, да га преклиње у њихово некадашње другарство, а од свега тога ни трага. Он му се у лице смеје и вређа. Знао је да то Јохан неће моћи да поднесе и није се изненадио када је чуо како је затварао шклоцнуо.

Дотада помирен са судбином, одједном је осетио потребу да се успротиви Јохановом животињском нагону за убијање, учинио је покрет као да ће скочити удесно па нагло погнуто скочио улево. Пуцањ је одјекнуо у тихој ноћи, а за њим неколико нових. Њему, у школи најбржем ђаку од првог до осмог разреда, није било тешко и сада измаћи испред спорог Јохана и збуњених гестаповца.

Ударце војничких чизама по

калдрми није више чуо када је у левој руци осетио бол.

Тек кад је био ван града, стао је, одахнуо и упитао се: „А куда сад“?

Дотада никад није претпостављао да се може наћи у оваквој ситуацији. Сетио се неких својих другова, који су недавно изчезли из града и онда се за њих чуло да су у партизанима.

„За њима ћу и ја, ако будем имао довољно крви и снаге да их пронађем“ — мислио је стежући руку изнад лакта и тек тада је видео да лакта више нема. То сазнање га је ударило као муња.

„Зар сакаш за увек“? зајечао је, скренуо са пута у шуму и пао.

Кад је дошао свести, сунце је већ било на небу. Изнад њега су стајала три млада, чудно обучена и наоружана човека.

„Ко си“?

„Шта се догодило“?

„Одакле си“? питали су га.

Блед, у грозници равнодушно је одговарао на питања, а онда га обузела несвестица. Упалих очију, знојава чеља, сувих усана и језика, кад је отворио очи, видео је изнад себе у селачкој кући старог школског лекара.

„Где сам? Шта се са мном догодило?“ прошапутао је.

„У партизанској болници. Добро је. Сважан си“. Реко му је лекар.

„Ја сам без руке“. Очи су му се овлажиле.

Дани су пролазили. Напустио је болницу. Рана је давно зарасла. Кретао се са бригадном интендатуром, немајући одређеног задатка, а онда му је све то дојавило. Одлука да стане у ред бораца приближавала се. И једне ноћи и не питајући никога, нашао се у првој чети бригаде која се припремала за јуриш. Ушао је у стрељачки строј и тек што

је чета кренула на јуриш, скочио је и он. У руци му је била зубима одвртна бомба.

Борбе су се вилале... Из чете у чету, из батаљона у батаљон, почеле су да се проносе вести о борбу без руке, бомбашу, командир и команданту.

Покаткад је Ђока слушао ове разговоре и у души осећао спокојство. Пред очима би имао тада слику бекства, а у мислима чуо Јоханове речи: „Знам да си волео да лежиш на земљи... Ноћас нећу у земљу и мириши је колко хоћеш...“

Тада би му преко усана прешао осмех и само би желео да се са Јоханом онако једнорук сретне и да укрсте очи. Колико је пута пред јуриш мислио о томе, како га у рову чека искежено Јоханово лице, а за сваку бачену бомбу према непријатељском рову да пада на Јохана и да га разноси. Много пута међу мртвим немачким војницима тражио је Јохана.

И ето, рат се завршио, а он га никад не нађе. Некад је претпостављао да је погинуо негде на неком фронту, а некад да ће можда остати жив и да ће се са њим сусрести.

Док је седео на колобрану, чекајући курира, полузатворених очију на топлом пролећном сунцу и размишљао о свему овом, ухватио се за озу последњу мисао, уздахнуо, отворио очи и прошапутао: „Може да се још срећемо, а тада...“

Погледао је низ цесту. Иза окуке се појавио неколико партизана, а одмах за њима читава гомила заробљеника. У Ђоке срце заигра. Ничем се толико није веселио, као кад би видео некада бахате војнике како иду оборених глава.

Остаде седећи. Испред њега су пролазили заробљеници тешко дожући ноге.

На зачељу колоне, која се споро примицала камену, на којем је седео Ђоко, ишао је заробљеник,

испод чије је поцепане капе вирила риђа коса. Ђока га угледа и хитро се подиже. Рука му крену према футроли и дотаче кладан пиштољ.

Строј пред њим се зби и колона потече брже.

Кад зачеље изби пред њега он викну: „Јохане, иступити!“

Рићокоси заробљеник подиже дотада оборену главу, стресе се, застале па се издвоји из свог друштва и упути према Ђоки, отворених уста и испуцавих усана. Очи му бејаху дубоко упале у очне шупљине. Велики нос сав се искривило, а руке млитаво спустиле низ тело.

Са Ђокиних усана исчезе осмех, очи му се скупише. Изгледао је као да су пробиле у душу бедног створа, који је пред њим клечео склопљених руку и са чијих је усана прелазило нешто као шапат: „Опрости. Кајем се“.

„Након зла. Касно је“. Процедио је Ђока кроз зубе.

Два спроводника су гледала чудну сцену.

„Кајем се. Милост“. Шаптао је Јохан даље.

„Видиш овај пртљак“. Ђоко је подигао празан рукв. „Сети се пламена спаљених кућа. Згаришта се још пуше. Старци, жене, деца још са њих плачу. Је л'од њих тражиш милост? Гробови које си за собом оставио никад ти не могу опростити. За тебе милости нема. То ће рећи и суд“ — отсече Ђока и гурну пиштољ у футролу.

„Поведите га!“ — рекао је спроводницима и кренуо.

Избезумљен од страха Јохан је плачући клечао за њима.

Два дана доцније суд је донео одлуку: „Јохан Кипер, СС унтер офицер, убица, депоубица, паликућа, ратни злочинац, осуђује се на казну смрти стрељањем.“

А сутра у свитање Ђока је чуо плотун. Знао је да је завршен један злочиначки живот.

Рифат Карић

ВЕЛИКИ УСПЕСИ ВРЊАЧКИХ ПЛАНИНАРА ЗА ПРИМЕР И ПОХВАЛУ

У препуној сали Управе лечишта, одржана је у четврттак скупштина Планинарског друштва „Гоч“ у Врњачкој Бањи. Према оном што смо видели на овом лепом скупу и што смо чули из реферата и дискусије, ово друштво спада у једну од најбољих организација у Врњачкој Бањи, па и у широј околини. Било је присутно око 200 лица, од тога две трећине омладине. Плодан рад и углед друштва окупио је, било као чланове или пријатеље, многе руководиоце власти и друштвеног живота у Бањи, од најмлађих до најстаријих. Сви су они сложни у једном: активност

друштва је допринела врло много развијању друштвеног живота у Врњачкој Бањи и васпитању новог човека, нарочито омладине.

Планинарско друштво „Гоч“ броји данас око 400 чланова. Већина их је активна кроз разне форме делатности. У чланству је око 250 активних чланова осмолетке, угоститељске школе и ученика у привреди, 15 просветних радника, од којих 7 у управи друштва. Да би успешно радила са свим тим чланством, управа је оформила по школама организације, по установама поверљивости.

Правилно усмерене акције — прво у ближој околини

Захваљујући активности свих чланова управе, а нарочито председника Бојовића, резултати нису изостали. Било их је у минулој години врло много. Организована су два течаја: за читање карата и за прву помоћ са по 30 полазника. Направљено је у току године 52 излета, од тога 28 дводневних. Само у прва два месеца ове године било је 10 излета са 156 учесника. Излети су најчешће прављени по ближој околини, како би млађи чланови упознали претходно лепоте свога места, што је за њихово поступно планинарско васпитање било сасвим правилно: до Мрке Стене, Станишинаца, Белог Извора, Добре Воде и других лепих излетишта Гоча, затим даље до Љуктена, Жељина, Троглава, Каблара... На републичком слету на Тари учествовало је 24 члана; 4 члана су ишли трагом Јастребачких партизана. Чак до Учке и Перистерга стигла су такође по 4 члана. Начелник друштва Мића Илић провео је свој одмор од Суве Планине, преко Проклетија и Дурмитора до Ловћена, а у Титовој штафети учествовало је преко 30 чланова друштва.

Брига начелништва за стручним оспособљавањем није се задржала само на течајевима. Стечено знање проверавао је и у пракси-у марту 1954 са 21 учесником, а у марту ове године са 6 екипа и 18 учесника организована су патролна такмичења на смучкама. Шта то значи, може да зна само онај ко се нашао

зимом на завејаним, шумом испреплетаним и потоцима испресецаним теренима Гоча, када је магла често највећи противник успешне оријентације. Проћи под таквим условима на смучкама 10-15 километара у патроли са још два друга, наћи скривене контролоре на местима одређеним на секцији, поднети извештај о запажањима и стићи што пре на циљ — претставља озбиљан испит и велики успех и за много старије, а нека су успешно извршавали омладинци из гимназије, осмолетке и угоститељске школе. Ове године се једном омладинцу прекинуо вез на једној смучки. Он је наставио да смуча на другој, носећи ону неисправну преко рамена и тек кад су му другови на контролној тачки рекли да сме скинути и другу и наставити такмичење, он је то учинио. Но истрајно се борио до краја, без колебања и малодушности и екипа му је освојила треће место, а он награђен на скупштини топлим аплаузом.

Обележавање стаза... Уређивање прихватилишта...

Врњачки планинари желе, пре свега, да планинарски уреде свој Гоч и да га учине што доступнијим свим гостима који им стижу са разних страна. Због тога се у минулој години, скупа са планинарима Краљева приступило означавању-маркирању плани-

нарских стаза. Сада можете ићи цео дан из Врњачке Бање, преко Рашовке и Добрих Воде, на Студену-све до Полумира. Обележени су такође неки путеви по Равној Планини и до врха Жељина, тако да се може ићи од Краљева или Врњачке Бање кроз преко Гоча, Равне Планине и Жељина, са изузетком недовршеног дела врх Жељина-Јошаничка Бања, до дома на Копанику. У оквиру овог рада Врњачани су означили 25 км. путева, а идуће године спремају се за означавање нових путева по Гочу, на Љуктен и даље ка Жељину.

И смештајне могућности су се поправиле. Уређена је кућа на Мркој Стени са 20 лежишта. Она је већ сад врло често масовно посећена. Говорило се о прављењу још 20 лежишта у поткровљу, о уређењу 2 собе са скупним лежиштима у новој шумарској кући на Селишту, о уређењу куће водовода на Гочу.

Без једне ноге — активан планинар

Врњачки планинари имају и једног необичног члана. То је Миле Црноглавац, човек без једне ноге, са две штаке. У Асутрији и Немачкој, а и у Словенији већ је масовна појава да људи без ногу или руку активно упражњавају планинарство па и алпинизам. За наше појмове то је још несхватљиво. Али, ево, у Врњачкој Бањи и тај успех је постигнут. Друг Црноглавац је, поред многих излета које често лично води, учествовао у слету на Тари, пролази кроз кањон Праче, пет сати хода се борећи између стена и воде, преко водопада и вирови, служећи се ужетом и клиновима. Он има богату личну нумизматичку збирку, збирку биља и руда. На скупштини је добио, поред других најбољих, писмену похвалу и у захвалној речи је обећао још већу активност.

Има још и недостатака, има проблема, али...

Погрешно је мислити да није било речи и о пропустима, погрешкама и недостацима. И они су врло самокритично обухваћени.

Неке неправилности око електрификације

На селима у нашем срезу ради се ујурбано на електрификацији. Грађани се углавном оријентишу на сопствене снаге, што је правилно, јер не треба очекивати неку велику помоћ за ово од среза. Овај рад истиче неке људе у нашим селима и они заиста очекују сваку похвалу, али има и таквих који својим радом користе ситуацију. Таква је на пример један од грађана Миљковца, Мића „Цвело“, који купује жицу из Петропоља и после је продаје и на тој продаји зарађује позамашне суме. Он је поред тога и одборник за електрификацију. Грађани, разумљиво, протестују против овакве трговине. Но није само то. Има још који помажу том „Цвелом“ Мићи да своје планове некако изврши без обзира да ли је то најбоље за његово село и остале грађане. Интересантно је да о овоме знају ови који су у Миљковцима дужни да се боре против неправилности, али не обраћају пажњу, па би био ред да се сете својих дужности, а можда би и други органи власти могли о овоме и оваквој трговини да поведу више рачуна.

К. Ј.

У СЛИЦИ И РЕЧИ

Из дана у дан све се више одржавају просветно-домаћички течајеви по селима нашег среза.

Савет за просвету и културу Народног одбора Среза жичког поклања велику пажњу овим течајевима, тако да је и ове године планирао одржавање неколико оваквих течајева.

На слици: полазнице просветно-домаћичког течаја у Драчкићима.

НАША РЕПОРТАЖА

У ПОСЕТИ ДРУШТВУ ЗА ТЕЛЕСНО ВАСПИТАЊЕ „ПАРТИЗАН II“

Поред ДТВ „Партизан I“, у нашем граду постоји и „Партизан II“. То је младо друштво. Основано је тек 1952 год. а ипак је за ово кратко време постигло видне резултате у својој раду. Налази се у згради Друге мешовите гимназије, где има салу за вежбање, канцеларију и друге просторије.

Већ три године ово друштво, у овом делу града, где живе већином наши радници, благотворно делује на нашу омладину и пиониере снажећи њихова тела и васпитавајући их у свестраној физичкој култури.

Свакодневно тамо ври као у кошници. Увек ћете чути весело и раздраган жагор пионира и пионирки, омладинца и омладинки. То, наравно, траје само пре почетка часа или за време предаха. Иначе, за време часа, у просторној вежбаоници чује се само глас руководиоца групе.

Ових дана смо посетили друштво. Чим ивићете пред врата вежбаонице, чујете изнутра глас предњака како равномерно одбројава: „један“, „два“, „три“, „четири“, и тако редом. А кад уђете унутра видете већу групу ученика у четворореду и дубоком размаку како вежба неку лаку вежбу ради загревања. То траје неколико минута, а затим

долази трчање у кругу. После тога опет вежбе обликовања, а онда превртање преко главе на дебелој струњачи, скакање преко козлића, да би се час — који траје 50 минута — завршио дечијом игром уз песму.

Овако отприлике изгледа један час са пионирима. Разумљиво је да њима ово приличија велико задовољство и радост, а што је још важније помаже њиховом физичком развоју и здрављу уопште.

Разговарали смо са начелником друштва другом Драганом Антонијевићем, начелником другарицом Радом Бојанић, и дознали много интересантних ствари.

Сада је много већи број вежбајућег чланства свих категорија, него што је био пре месец дана: од 78 број се попео на 180. Подвостручило се. Нарочито је велики прилив пионира и пионирки. То је утицај наставника основне школе који су извршили агитацију код својих ученика и они се сад масовно уписују у „Партизан“. Исто тако и број омладинца се много повећао. А што је врло симпатично и веома важно, огромна већина је из редова радничке омладине. Овде су сами омладинци утицали на своје другове и привукли их у друштво. Међутим, категорија омладинки је врло

мала, свега их је осам на броју. Али су зато оне врло уредне на часовима и добре вежбачице. Пошто друштво нема категорију чланица, оне ће кроз годину — две дана сачињавати једну солидну групу чланица и врло добар предњачки кадар. Што се тиче категорије чланова вежбача и она је за сада бројно мала. Но, како смо дознали, постоје сви услови да се и она ускоро омасови. И то опет из редова радника.

— Наш предњачки збор, такође, је малобројан — каже нам друг Антонијевић —, броји свега девет другова и другарица. Сем „Буке“, који је стари члан и вежбач, мене и другарице Раде, већином су то омладинци и омладинке. Истина, сви су они одани чланови друштва, добри вежбачи и са великом вољом и љубављу за рад, јли још млади и неискусни. Но ја верујем да ће се од њих створити за кратко време један солидан предњачки кадар, а који је наше друштво и те како потребан. Поготову сада када друштво сваки даном постаје све масовније.

— Морам да подвучем да и наш просветни одбор добро ради — наставља Антонијевић. Он је предњачком збору у правом смислу десна рука. Просветар и остали чланови просветног од-

бора редовно обилазе друштво, присуствују часовима вежбања, разговарају са чланством, и тако својим присуством пружају нам ону моралну помоћ и што је врло важно — стварају атмосферу присности и већег рада и дисциплине.

Упитали смо друга начелника шта мисли о припремама за слет „Партизана“, који ће се одржати јуна месеца 1956 год. у Крагујевцу. На то нам је овако одговорио:

— Ми се веома радујемо што ће се тај слет одржати у Крагујевцу, јер ћемо бити у могућности — због близине Крагујевца — да учествујемо са свима категоријама, почев од пионира па до чланова. Са припремама смо почели и већ увежбавамо слетске вежбе, а намеравамо да припремимо и народни вишебој. Само ћемо морати још од сада да се позабавимо и питањем летњег вежбалишта, јер нам је то прека потреба. А чим наставу топлији дани морамо се бацити на рад са лаком атлетиком, а зна се да је вежбање на чистом ваздуху много пријатније и наравно, здравије. Иначе, друштво има у довољном броју потребних справа и реквизита и с те стране смо потпуно снабдевени.

Растали смо се од другова и напустили просторије овог младог друштва, али нам се успут једнако наметала једна мисао: куд би нам био крај када би свако дете, сваки омладинцац и омладинка, и сваки младић и девојка, па и старији наши грађани — били активни чланови „Партизана“.

Г. К.

АКТУЕЛНИ ПРОБЛЕМИ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

Први партизан — Металац 1:2 (1:2)

Браво млади Металци

О ИЗГРАДЊИ СПОРТСКИХ ОБЈЕКТА У КРАЉЕВУ

— разговор делегације Савеза спортова Краљева с председником Градске општине —

Делегација Среског савеза спортова и Градског комитета Народне омладине посетила је председника Народног одбора градске општине, Добрицу Ристовића и изнела му проблеме везане за развој физкултуре у нашем граду, а нарочито је истакла недостатке спортских објеката у нашем граду.

Прошле године није се много радило на изградњи спортских објеката па је делегација тражила да се ове године издвоје извесна средства, бар за изградњу неких мањих објеката, а разматрана је могућност за почетак изградње једног великог градског спортског стадиона.

Дискутовано је и о могућностима уступања извесних процена од свих спортских приредби, па чак и од позоришта, биоскопских и других претстава и приредби за изградњу спортских објеката.

У понедељак 21 овог месеца у сали Градске општине, расправљало се о проблемима физичког васпитања, а неће погрешити ни Градска општина ако на једној од својих седница стави и ово питање на дневни ред.

Р. Ст.

ФУДБАЛ НЕИСКОРИШЋЕНЕ ШАНСЕ... Слога — Будућност 2:2 1:2

Првенство је почело бурније него што смо очекивали. Стадион је био пун и гледаоци нису штедели себе у навијању. Главни су бридери, игралиштем се проламао аплауз и оно „Слога“ — „Слога“—овога пута „плови—плови“ није изостало. Све је било на страни „плавих“. И игралиште и гледаоци и шансе као никад раније и једанаестерац код стања 2:2 и играч мање код гостију, а победа није припала „плавима“.

моћности „плавих“, када се очекивало повећање резултата, као гром из ведра неба срушиле су се наде о победи са неким већим резултатом. Кратак предах „Слогине“ навале „Будућност“ је искористила. То су били њихови први напади на „Слогин“ гол, који су били на око безбедни, али су несмотреношћу „Слогине“ одбране уродиле плодом. Два шута на гол, два гола! За непун минут! У 28 минути центар „Будућности“ проиграо је десну полутку која је без оклевања са 20 м. тачним урарцем погодио мрежу. И само што се кренуло са центра, други напад Ваљевчана са десне стране донео је други гол. Лопта је окренула Цапудера и отсела у мрежу. Аутогол! То је гостима било довољно и оних су затворили игру и њихова игра свела се само на одбрану и очување резултата. Изврсно су се бранили до 69 мин., када је Тошић успео да испод голмана погоди мрежу. Шансе се ређају једна за другом и право је чудо како нису искористиле. Ево још једна најповољнија. Једанаестерац! Каква прилика да се дође до победе. Лазаревић је узео залет, шут и — ништа. За неки метар лопта је пролетела крај леве стативе.

Мали огласи

Мењам двособни конфорни стан у Београду за исти такав у Краљеву. Обратити се на телефон: аеродром бр. 26 и бр. 328.

Капетан I класе, Завођа Милан.

Разни грађевински материјал на продају по повољној цени. Трг Маршала Тита бр. 35 Продајне сопственик.

Радивоје Сотиревић.

Тражим ортака. За услове обратити се Миоарау Пројовићу, код „Вартекса“.

Футбалери првог тима „Металца“ налазе се на турнеји по Турској. Првенство је на прагу, они још нису стигли. Њихова првенствена утакмица са „П. Партизаном“ из Ужица није одложена. То су све биле тешкоће у управи „Металца“ пред недељни сусрет. Ипак сусрет је одржан, јер старије другове заменили су млади који се нису ни припремали за првенство, без кондиције, неуиграни, али пуни воље и орни за борбу и љубав према свом клубу исказали су у најтежем тренутку. Нико није веровао да ће они постићи такав успех у Т. Ужицу, а огроман успех претстављао је донети кући и један бод. Али једанаесторица младића били су решени да се боре до последњег труна снаге. Било је милина гледаћи како трче, како се јуначки боре за лопту, стижу на свако место, кад један погрешити други притрчава да му помогне. И кад су у другом полувремену остали без једног играча (судија је искључио Бакића) борили су се још полетније да би очували резултат из првог полувремена од 2:1.

на половину других. У једном тренутку Арсенијевић се пробно кроз одбрану домаћих и додао слободном Бакићу који је неодбрањиво тукао у гол 1:0. Други гол такође је пао заслугом Арсенијевића. Опет је он направио соло продор, опет је лопту додао Бакићу који је без размишљања тукао на гол, лопта се пред голом задржала у блату и Петровић који је био најближи лако је погодио мрежу. Мало касније из гужве, која се створила пред голом „Металца“ Ужичани су смањили на 2:1.

Средином другог полувремена судија је досудио једанаестерац у корист домаћих који је хладнокрвни Војиновић успешно одбранио.

Обавештење

Удружење резервних официра у Краљеву приређује у суботу 19 марта т. г. са почетком у 21 час. велику забаву код „Париза“ и у сали Дома ЈНА, са одабраним програмом, музиком за игру и богатом третијом.

Другови са села могу обезбедити улазнице у канцеларији Удружења од петка 18 ов. месеца.

Продаје се локал са станом у Краљеву. Локал уселив. Лењина ул. 38, пролаз кроз радњу.

А како је снажан био почетак! Напади „плавих“ ређали су се наизменично у валовима. То је био прави фудбалски ураган. За четири минута четири зреле шансе, али ниједна искористиле. Гол Ваљевчана стално је био у опасности, али њихов голман је фантастичан. Он брани немогуће лопте. И најзад гол! У 8 минути Лукић је извео корнер, Димитријевић је највише скочио и мајсторским ударцем главе погодио мрежу. Напади постају још жешћи. И баш тада у највећој над-

РАСПОРЕД СРЕСКОГ ФУТБАЛСКОГ ПРВЕНСТВА ЈЕДИНСТВЕНЕ ЛИГЕ ЗА 1955 ГОД.

Table with 2 columns: Match number and teams. Includes rounds I through VIII and a list of clubs by village name.

НА ДАН ДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ ОСНИВАЊА

КОЛЕКТИВ ОБУЋАРСКЕ ЗАДРУГЕ

ОБУЗДРАДРСУКГАА

„7“ ЈУЛИ „7“

Располаже са:

- 50% висококвалификованим обућарским радницима;
— Великим избором најновијих журнала и цршежа, откућљеним на изложбама Загребачког и Новосадског велесајма, како домаћих тако и иностранних излагача, као и реномираних цршача из земље;
— Првокласним материјалом за израду свих врста обуће за све сезоне;
— Прецизним машинама за израду свих врста горњих и обраду доњих делова ђонске, гумиш и алуша обуће;

Стога врши:

- Израду свих врста мушке, женске и дечије обуће по мери и по најновијим моделима обућарских журнала и ексарес оправке.
— Својим цењеним муштеријама скрећемо пажњу да благовремено изврше поруџбине за наступајућу пролећну сезону и првомајске празнике.

Пажња грађанству!

Предузеће „ОТПАД“ у Краљеву има на свом стоваришту велику количину старих цокула, које продаје по врло niskим ценама. Продаја се врши на стоваришту сваког радног дана од 7 до 14 час.

Предузеће „Отпад“ — Краљево